



פארקים בניהול משותף במרחב דרום – המענה להזנחה ולתחזוקה לקויה

טלילה ליבשיץ

מנהלת מחלקת קליטת קהל מרחב דרום, קק"ל
TalilaL@kkl.org.il

כנכס אקולוגי וחברתי, החיוני לרווחת תושבי הקהילה ולבריאותם הגופנית והנפשית. במרחב מאמינים כי זו הדרך הנכונה להמשיך לנהל, לפתח ולנטר את הפארקים לטובת תושבי הרשות ואורחים מזדמנים וכן לשמירת החי והצומח בפארק.

עד כה חתמו על האמנה מעל תריסר רשויות במרחב. מנהל או מנהלת הפארק נבחרים מקק"ל או מהחברה הכלכלית (החכ"ל) של הרשות. המנהלה המורחבת מתכנסת במועדים קבועים מראש לדון בעבודתם של צוותים מקצועיים לתכנון ולתוכן, לניהול ולתחזוקה, לתיירות ולקהילה, המקדמים את מטרת המנהלת על פי דרישות ההסכם. בפארקים בניהול משותף קק"ל שמים דגש על הפן האקולוגי וההיסטורי של הפארק, בדומה לניהול יער. אנו עורכים סקרים, מנטרים את החי והצומח ומשמרים את המורשת.

עיריית ערד הייתה בין הראשונות שנחתם איתן ההסכם החדש לניהול משותף. בתחילת חודש יוני ציינו תושבי ערד ועובדי קק"ל את ראשית הקיץ בחתימה על כתב האמנה, לאחר שבמהלך השנים נשכח הפארק שהוקם בשנות

במהלך העשורים האחרונים פיתחה קרן קימת לישראל פארקים עבור תושבי הרשויות במרחב דרום, לדוגמה: פארק בן-גוריון בדימונה, פארק הצפרות באילת, פארק ירוחם, פארק ספיר בערבה, פארק נחל שקמה בצפון-מערב הנגב, פארק אופקים, פארק גולדה בהר הנגב ופארק ערד. חלק מהפארקים נמצאים בתוך היישוב, חלק מהם צמודי דופן, וחלק במרחק נסיעה קצרה ממנו. במסגרת הפיתוח בוצעו פעולות שונות: נטיעת עצים והצבת שולחנות פיקניק, שתילת צמחייה מתאימה לאזור, טיפוח מדשאה, הצבת מתקני משחק לילדים והכשרת שבילי אופניים.

בשל היעדר הסכמות על תחזוקת האתרים וחוסר עיגון תקציב לתחזוקה שוטפת התדרדר מצבם של האתרים עם הזמן. חשיבה שנעשתה במרחב דרום, הביאה לפיתוח מודל של מנהלה משותפת עם הרשות המקומית ועם שותפים טבעיים (כדוגמת רשות ניקוז, יחידה סביבתית) האוגמים תקציב משותף לריכוז ההשקעות, מתכללים ידע, הוגים ומגשימים חזון לפארק. סיעור מוחות הוביל לניסוח אמנה המעידה על המחויבות לפעול יחד לטיפוח הפארק

חדשה שעתידיה להיבנות כחלק מהתפתחות העיר. כיום מוקמים הפארקים הבאים בניהול משותף במרחב דרום: פארק תאטרון יער גברעם לזכר חללי צוק איתן, פארק קריית מלאכי נחל האלה, פארק נחל גרר רהט, פארק ע"ש אריה לובה אליאב קרית גת ופארק נחל בווה נתיבות. הקורונה מוכיחה לנו את הנחיצות בשטחים פתוחים בסביבה העירונית, והפארקים המשותפים הם הבטחה ומענה לצורך הקיומי של כולנו לפניא ולנופש.

ה־90, ולא התקיימה בו כל פעילות עירונית. לרגל טקס החתימה שבו תושבי ערד לפקוד את הפארק, צפו בתאטרון יער, פיצחו ארגז בריחה, וחגגו בפעילות מוזיקלית. בתחילת אוגוסט, כחלק משיקום הפארק, חגגו כאלף משתתפים ערב קסום של הופעות וסדנאות. כל משתתף קיבל שי – בקבוק מים רב־פעמי – לקידום הקיימות, לחיזוק הזיקה בין ערד לפארק ולציון יצירת מרחב פעילות ציבורי איכותי המתייחס לסביבה המדברית הרגישה. פארק ערד מרוחק כיום ארבעה ק"מ מהעיר, אולם בעתיד יחגור שכונה



פארק עמק התכלת, 2019
צילום: יעקוב שקולניק, ארכיון הצילומים של קק"ל